

**Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı 2013 yılı Tarım ve Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı**

Sayı	Soru	Cevap	Referans
<b>Proje Sahibinin Uygunluğu</b>			
1	Kimler KOBİ tanımına girer?	Rekabet Kurulu Yasası ile beraber açıklanan Avrupa Birliği ile aynı tanımlanan yıllık toplam 250 kişinin altında kişiyi istihdam eden ve yıllık cirosu 50 milyon Euro'dan ve /veya yıllık bilanço toplamı 43 milyon Euro'nun altında olan işletmelerdir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1.
2	Benzeri hibe programlarına başvuru gerçekleştirmiş bir kurum, o projeyi geliştirici olarak devam projesi yazabilir mi?	Aynı bütçe kalemlerini kapsamaması durumunda devam projesi yazılabilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1
3	Tek parça halinde mevcut 14 dönüm serası olan fakat Doğrudan Gelir Desteği' ne kayıtlı olup sadece bir yıllık bir beyanı olan üretici bu hibe programına müracaat edebilir mi?	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu: Öncelik 1.2 için yapılacak olan başvurularda, hali hazırda seracılık faaliyetleri ile uğraşılıyor ve en az iki dönüm kurulu sera sahibi olması gerekmektedir. Proje konusu, Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri başlığı altındaki "Modern sera kurulumu veya seraların modernizasyonu projeleri" kapsamına giriyor ve yukarıda belirtilen uygunluk kriterini yerine getiriyor ise müracaat edebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu
4	Kar amacı güden kuruluşlar 2011 yılında sağlanan 1. Hibe destek programından yararlandıysa bu sene açılan hibe programından da faydalanabilir mi?	Proje konusu, Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler: Kısmi Hibe Destek Programlarından yararlanan, kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler, önceden aldıkları desteğin bitiminden itibaren 365 gün geçmedikçe ikinci bir destek için başvuru yapamazlar. Bu uygunluk koşulunu ihlal eden destek uygulamasına rastlandığında, bu tür sözleşmeler feshedilir ve sağlanan destek geri alınır.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler:Proje Başvuruları ve Mali Destek almaya İlişkin Özel Düzenlemeler
5	Bu programa şahıs olarak müracaat edilebilir mi?	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu: Kar Amacı güden kuruluşlar için KOBİ olarak faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişi, ya da kar amacı güden kooperatif olarak başvurabilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu

6	<b>Büyükbaş hayvancılık yapmaya yeni başlayan ve henüz süt verimine geçmemiş bir üretici bu hibe programına müracaat edebilir mi?</b>	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu: Öncelik 1.1 için yapılacak olan başvurularda, proje başvurusunun yapıldığı gün itibariyle Veteriner Dairesi hayvan kayıt sistemine kayıtlı olup en az 85 en fazla 370 büyükbaş hayvana sahip olması gerekmektedir. Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri başlığı altındaki “Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkta ahır ve ağılların modernizasyonu, süt hijyeninin artırılması ve hayvan refahına yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması” kapsamına giriyor ve yukarıda belirtilen uygunluk kriterini yerine getiriyor ise müracaat edebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu
7	<b>Hayvan sayısı 85’in altında olanlar başvurabilirler mi?</b>	Öncelik 1.1 için yapılacak olan başvurularda, proje başvurusunun yapıldığı gün itibariyle Veteriner Dairesi hayvan kayıt sistemine kayıtlı olup en az 85 en fazla 370 büyükbaş hayvana sahip olması veya proje başvurusunun yapıldığı gün itibariyle Veteriner Dairesi hayvan kayıt sistemine kayıtlı olup en az 85 en fazla 700 küçükbaş hayvana sahip olması gerekmektedir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu
8	<b>Kısmi Hibe Destek Programlarından yararlananlar, önceden aldıkları desteğin bitiminden itibaren 365 gün geçmedikçe ikinci bir destek için başvuru yapamazlar.” Kılavuzda yer alan bu cümledeki desteğin bitimi kısmı ile kast edilen son ödemenin yapılma tarihi midir?</b>	"Son ödemenin yapılma tarihi" bakanlık tarafından yapılan nihai ödeme tarihidir.	
9	<b>Mevcut ağılımı yenilemek istiyorum. Başvurabilir miyim?</b>	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu: Öncelik 1.1 için yapılacak olan başvurularda, proje başvurusunun yapıldığı gün itibariyle Veteriner Dairesi hayvan kayıt sistemine kayıtlı olup en az 85 en fazla 700 küçükbaş hayvana sahip olması gerekmektedir. Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri başlığı altındaki “Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkta ahır ve ağılların modernizasyonu, süt hijyeninin artırılması ve hayvan refahına yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması” kapsamına giren ve uygunluk koşullarını yerine getiren üreticiler müracaat edebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.1 Proje Sahiplerinin Uygunluğu
10	<b>Yeni girişimciler yararlanabilir mi?</b>	Programlar ile ilgili uygunluk kriterleri Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3’de yer almaktadır. Bu bölümde yer alan uygunluk kriterlerine uyulması şartı ile müracaat edilebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3

Proje Konusu			
11	Arıcılık faaliyetleri bu hibe kapsamına giriyor mu? Arıcılık ile bifiil uğraşan üretici hangi öncelik altında başvuru hazırlamalıdır?	Proje konu ve içeriğine bağlı olarak, Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri başlığı altındaki, önlem 2 "Hasat sonrası ürünlerin piyasaya arz sürelerinin uzatılması ve arz koşullarının iyileştirilmesi için soğuk hava depolarının kurulması, yıkama, boylama, tasnifleme, ayırma, paketlenme ve bunun gibi ünitelerin kurulması" veya önlem 3 "Kırsal alanlarda geleneksel niş ürünlerin geliştirilmesi ve üretim standartlarının iyileştirilmesi projeleri" kapsamında müracaat edilebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
12	Bu proje kapsamında arıcılık faaliyetleri için kovan alınabilir mi?	Programlar için uygun projeler Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Proje konuları ve Öncelik Kriterleri'nde yer almaktadır. Buna göre, arıcılık kovanı temin edilmesi uygun proje konuları arasında değildir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
13	Hibe programı ile yeni traktör alabilir miyiz?	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: "Soğuk hava tesisatlı taşıma araçları dışındaki taşıt ve tekne alımları" uygun olmayan maliyetler arasındadır.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu
14	Nar üretiminde en büyük sorun olan güneş yanığının giderilmesi amacı ile güneş gölgesi kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizdeki nar üreticileri bu hibe programı kapsamında bu tarz uygulamalara müracaat edebilirler mi?	Programlar ile ilgili uygun projeler Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 'de yer almaktadır. Buna göre, güneş gölgesi bitkisel üretime girmekte ve uygun proje konuları arasında değildir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
15	Sadece bitkisel üretim ile ilgilenen bir üreticinin hasat sonrası ekipman veya inşaat yapımları proje kapsamına girer mi?	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri başlığı altındaki "Hasat sonrası ürünlerin piyasaya arz sürelerinin uzatılması ve arz koşullarının iyileştirilmesi için soğuk hava depolarının kurulması, yıkama, boylama, tasnifleme, ayırma, paketlenme ve bunun gibi ünitelerin kurulması" kapsamına giriyor ise müracaat edilebilir. İnşaat işleri mutlak gerekli ve gerekçeli olması koşulu ile uygun maliyet olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, soğuk hava depolarının kurulması projelerinde başvuru sahibinin bir fiil tarımsal faaliyetlerle uğraşması ve aracı konumunda olmaması gerekmektedir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri

16	<b>Çilek üreticileri soğuk hava depolarını ekim öncesi fidelerini bekletmek için kullanıyorlar. Bu program altından soğuk hava deposuna başvurabilirler mi?</b>	Eğer proje konusu programlar için uygun projeler Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3’inde belirtilen proje konuları ve öncelik kriterlerine uygun ise, müracaat edilebilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
17	<b>Zeytin toplama ağırları veya patates sökme makinası gibi hasat ekipmanları için başvuruda bulunulabilir mi?</b>	Programlar için uygun projeler Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Proje konuları ve Öncelik Kriterleri’nde yer almaktadır. Buna göre, zeytin toplama ağırları veya patates sökme makinesi uygun proje konuları arasında değildir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
18	<b>Ticari faaliyette bulunan fakat üretici olmayan bir şahıs dışarıdan yem hammaddesi getirmektedir. Yem ambarı için başvurabilir mi?</b>	Programlar için uygun projeler Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Proje konuları ve Öncelik Kriterleri’nde yer almaktadır. Buna göre, yem hammaddesi ithalatı için yem ambarı yapımı projesi konular arasında değildir. Başvuru sahibinin bir fiil tarımsal faaliyetlerle uğraşması ve aracı konumunda olmaması gerekmektedir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Uygun Projeler: Proje Konuları ve Öncelik Kriterleri
<b>Maliyetlerin Uygunluğu</b>			
19	<b>Bütçe hazırlanırken maliyetler KDV dahil mi hesaplanacaktır?</b>	Proje bütçeleri hesaplanırken anahtar teslim fiyatları maliyetlerin içerisine eklenmelidir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4.
20	<b>Makine/Techizat alımlarında bütçeye navlun, nakliye, gümrük gibi giderler bütçeye eklenmeli midir?</b>	İmzalanacak satınalma sözleşmesinde adrese teslim ve kurulum dahil bütün aşamalar karşı tarafça yüklenilecek ise tek bir fatura kapsamına bütün dolaylı giderler yansıtılmış olacak ve ilgili malın fiyatı bütçede brüt olarak yer alabilecektir. Eğer satınalma sözleşmesinde satın alınacak mal satış yerinde elden teslim yapılacak ise bu mal ile doğrudan ilgili navlun, nakliye, gümrük gibi giderler ayrı ayrı maliyet şeklinde bütçeye dahil edilmelidir. Hangi durumun uygulanacağı ile ilgili olarak Proje Sahibinin proje hazırlığı aşaması veya öncesinde piyasa ve fiyat araştırması yapmış ve piyasadaki hakim işleyişi biliyor olmasında büyük fayda vardır.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4
21	<b>Geriye dönük yapılmış yatırımlar proje kapsamına girer mi?</b>	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4 Uygun olmayan maliyetler başlığı altında “Projenin başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyeti” uygun olmayan maliyetler arasındadır.	
22	<b>Hayvanlarımı bu proje kapsamında artırabilir miyim?</b>	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4 Uygun olmayan maliyetler başlığı altında “Üretime yönelik canlı materyal (damızlık hayvan, tohum, fide, fidan v.b.)” uygun olmayan maliyetler arasındadır.	

Başvuru Yeri Uygunluğu		
23	Kırsal alan tanımı nedir? Hangi başvurular kırsal alan kapsamına girecektir	Kırsal alanlar tanımı, nüfusu 5001'in altında olan yerleşim birimleri ile nüfus yoğunluğu kilometre kareye en az 150'den az olan ve ilçe merkezlerinin dışında kalan yerleşim birimlerini anlatır. Öncelik 2 "Kırsal alanlarda tarımsal üretimin katma değerinin artırılması" ve öncelik 3 "Kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi" kapsamında yapılacak başvuruların yerleşim alanlarının kırsal alan tanımı içerisinde yer alması gerekmektedir. Bu tanım dışında kalan yerleşim birimlerinden yapılacak olan başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır.
24	Kırsal alan tanımlamasına Lefke bölgesi dahil midir?	Kırsal alanlar tanımı, nüfusu 5001'in altında olan yerleşim birimleri ile nüfus yoğunluğu kilometre kareye en az 150'den az olan ve ilçe merkezlerinin dışında kalan yerleşim birimlerinin anlatır. Lefke bölgesi bu tanım dahilindedir.
Genel		
25	Tarım ve sanayi sektörünün iç içe girdiği faaliyetler var. Örneğin, tarım ürünlerinin depolanması için soğuk hava deposuna ihtiyaç var ki bu tarım kapsamındaki hibe programı altındadır. Aynı zamanda ürünlerin işlenmesi için de sanayi kapsamındaki hibe programının altında müracaat edilebilecek makinelere ihtiyaç var. Aynı anda 2 başlığa da başvurulabilir mi?	KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ve Turizm Çevre ve Kültür Bakanlığı tarafından yürütülen mali destek programları kapsamında, bir Proje Sahibi sadece 1 proje başvurusunda bulunabilir.
26	AB finansmanlı hibe programlarına başvuru gerçekleştirdiyse ve devam eden projeye ilişkili bir proje daha yapılabilir mi?	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3 Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler; Başvuru sahipleri, son üç yıl içerisinde ulusal ve uluslararası kaynaklardan aldıkları mali destek tutarları ile başvuru yapmış oldukları ve yanıt bekledikleri mali destekleri, başvuru formunda belirtmek zorundadırlar. Başka kaynaklardan desteklenen aynı proje ve/veya faaliyetler için Bakanlıktan destek sağlanamaz.
27	Hayvancılık faaliyetini yürüttüğüm alan kira sözleşmesidir. Kira sözleşmemin süresi en az ne kadar olmalı?	Kira sözleşmesinin proje sonrasında en az üç yıl olması şartı aranmaktadır.

28	Eş-finansmanı olmayan biri müracaat edebilir mi?	Proje bütçesinin Bakanlık desteği dışında kalan tutarı, Proje Sahibi –ve varsa ortakları- tarafından eş-finansman olarak karşılanmalıdır. Eş-finansman yükümlülüğünün yerine getirilmesi tamamen yararlanıcının sorumluluğudur.	
29	Alınacak olan makine/teçhizat için menşe sınırlaması var mıdır?	Makine/teçhizat alımları için herhangi bir menşe sınırlaması bulunmamaktadır.	
30	Projenin hazırlanması aşamasında proje yazılımının özel formatı var mıdır?	Başvurular, Başvuru Rehberlerinin ekinde bulunan Başvuru Formu ve talep edilen diğer belgeler ile birlikte yapılmalıdır. Başvuru Formunda yer alan her bir alt bölüm ile ilgili olarak o bölümde hangi bilgilerin yazılması gerektiğine ilişkin açıklamalar eklenmiştir. Bu açıklamalar ve Başvuru Rehberlerinde belirtilen kurallar ışığında gerekli belgeler rahatlıkla doldurulabilecektir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.2
31	Hibe Kazanan projeler ne kadar zamanda açıklanır?	Değerlendirme sonuçları hakkında Proje Sahiplerini bilgilendirmek için Bakanlığın planladığı tarih 17/06/2013'dir. Bu tarih kesin olmayıp, proje sayısına göre değişebilecektir. Proje hazırlığı aşamasında bu hususun göz önünde bulundurulması gereklidir. Proje süresinin normal şartlarda öngörülen sürenin bir-iki ay üzerinde belirlenmesi yararlanıcı lehinedir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.4.2
32	Danışmanlık vs. hizmetleri alınabilir mi?	Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi, piyasa fiyatlarına uygun olması ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olması koşulu ile danışmanlık hizmeti hizmet satın alınabilir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.4
33	Mantıksal Çerçevenin bir sayfa olması zorunlu mudur?	Hayır. Herhangi bir sayfa kısıtlaması söz konusu değildir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.2
34	Hizmet ve mal alımlarında Menşe kuralı var mıdır?	Hayır, herhangi bir sınır yoktur.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.5.
35	Projenin gerçekleştirileceği yerin mülkiyet durumu nasıl olmalıdır ?	Mülkiyet ile ilgili herhangi bir yasal problem olmamalıdır. Projenin uygulama mekanının mülkiyeti Başvuru Sahibine ait olabilir, yasal usullerle tahsis olunmuş veya kiralanmış olabilir. Ancak kira sözleşmesi proje sonrasında en az 3 yıl daha geçerli olmalı ve proje konusu kira sözleşmesi şartlarına aykırı düşmemelidir.	Başvuru Rehberi Bölüm 2.1.3.